

Factsheets Samenhang Decentralisaties

APRIL 2012

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1 Kinderen en jongeren met een lichte verstandelijke beperking	7
2 Arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk	9
3 Vervoer van doelgroepen	11
4 Opeenstapeling van maatregelen	13
5 Regionale Samenwerking	15
6 Organisatie en bedrijfsvoering	17
7 Opdrachtgeverschap	19
8 Decentralisaties en informatievoorziening	21

Voorwoord

Een transformatie van het sociale domein. Een integrale aanpak van werk, jeugdzorg en begeleiding. Invulling van de gemeente als eerste overheid. Deze uiteenlopende beloften worden verbonden aan de drie grote stelselwijzigingen die deze jaren gerealiseerd worden. Zij zijn voor de gemeenten ingrijpende operaties, waar acht miljard mee gemoeid is en bezuinigingen op zijn ingeboekt. De gemeenten zullen mede daarom tot innovatie moeten komen. De stelselwijzigingen bieden op het oog grote mogelijkheden tot een integrale aanpak. Ze raken de zwakke en hulpbehoevende groepen in de samenleving. Dat het in het verleden over verschillende departementen en overheidslagen was georganiseerd en nu in één hand komt bij gemeenten zegt de betrokkenen niet direct veel. De taak was en blijft mensen naar werk te leiden, een uitzicht te bieden om mee te doen in de samenleving, of zorg op maat bieden. Aan gemeenten de taak om deze complexe transitie voor burgers schijnbaar moeiteloos te volbrengen.

Het leggen van de dwarsverbanden tussen de transitie is daarvoor van groot belang. Een integrale aanpak kan niet alleen bij een belofte blijven, uitvoering ervan is noodzakelijk. Niet alleen voor de burgers om wie het uiteindelijk gaat, maar ook voor de uitvoerbaarheid, de beheersing en de financiering. Tegelijkertijd lopen de transitie uit in fasering, financiering en doelgroepen. Het is niet mogelijk om te wachten op de ideale situatie of voorbereiding of om alles met alles te verbinden. Het is zaak de juiste verbindingen te leggen maar toch vaart te houden bij de voorbereidingen. Dat betekent vooruit kijken naar de decentralisatie van de Jeugdzorg terwijl al begonnen wordt met de implementatie van de Wet werken naar vermogen en begeleiding. De fundering wordt bij wijze van spreken gelegd terwijl bepaalde kamers al geleverd worden.

In deze publicatie wordt in een achttal factsheets negen onderwerpen toegelicht die van belang zijn voor het realiseren van samenhang tussen de decentralisaties. Het gaat om de volgende acht onderwerpen: vervoer, opdrachtgeverschap, licht verstandelijk gehandicapten, dagbesteding, cumulatieve maatregelen, regionale samenwerking, informatievoorziening en organisatie & bedrijfsvoering. De gevolgen van de Wet passend onderwijs zijn opgenomen in de factsheets van diverse onderwerpen. Acht onderwerpen die van belang zijn om de samenhang tussen de decentralisaties vorm te geven. In de factsheets worden de onderwerpen kort toegelicht en waar relevant doorverwezen naar beschikbare publicaties en informatiebronnen. Het geeft hiermee een beknopt overzicht van belangrijke dwarsverbanden die spelen tussen de decentralisaties.

De VNG bewaakt de samenhang op deze thema's en informeert gemeenten over de belangrijkste ontwikkelingen. U kunt bijvoorbeeld binnenkort meer informatie verwachten over de financiële verdeelmodellen voor de transitie.

Ralph Pans
Voorzitter Directieraad VNG

1 Kinderen en jongeren met een lichte verstandelijke beperking

Kijkend naar de samenhang tussen de decentralisaties verdient één groep bijzondere aandacht: kinderen en jongeren tot 23 jaar met een lichte verstandelijke beperking (ljb). Gemeenten zijn binnen een paar jaar grotendeels verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze jongeren met hun complexe, omvangrijke problematiek. Krijgen zij niet tijdig de juiste zorg en/of begeleiding, dan zijn de maatschappelijke en financiële risico's groot. Denk hierbij aan groter beroep op maatschappelijke opvang, bijstand en justitie. De opdracht voor gemeenten bestaat onder meer uit snelle (h)erkenning van de beperking, het aanbrengen van samenhang en betere afstemming en coördinatie tussen voorzieningen.

Maatregelen

Aantal, omvang en volgorde van de maatregelen (decentralisatie begeleiding uit de AWBZ inclusief IQ-maatregel, decentralisatie jeugdzorg, Passend Onderwijs en de invoering van Werken naar vermogen) in combinatie met forse bezuinigingen maakt de situatie complex. Belangrijk aandachtspunt is stapeling van effecten als:

- minder of geen begeleiding (onder meer bij wonen en onderwijs)
- minder beschutte werkplekken (Wet werken naar vermogen)
- grotere klassen in het (voortgezet) speciaal onderwijs

Doelgroep

In de leeftijdscategorie 0-23 jaar is bij 348.000 Nederlandse jongeren (8,7%) sprake van een lichte verstandelijke beperking (ljb).

Er kunnen 3 groepen met LVB worden onderscheiden:

1. Kinderen die vrij normaal functioneren
2. Kinderen die voortdurend een vorm van begeleiding nodig hebben
3. Kinderen met ernstige gedragsproblematiek.

Zij hebben een IQ tussen de 50 en 85 in combinatie met bijkomende problematiek.

De ernst van de problematiek wordt voor een aanzienlijk deel bepaald door de sociale context.

Hierdoor kunnen zij zich niet zonder hulp handhaven in maatschappelijke verbanden als gezin, school, werk etc. We zien hen dan ook terug in vrijwel iedere speciale regeling: begeleiding, speciaal onderwijs, jeugdhulpverlening, jeugd-GGZ, Wajong, arbeidsmatige dagbesteding, jeugddetentie etc. Desondanks krijgt een groot deel door te late en onvolledige (h)erkenning van de problematiek vaak niet de juiste zorg en begeleiding. Grofweg is de groep als volgt verdeeld over drie sectoren: Verstandelijk Gehandicapten (VG)-sector (25%), Jeugdzorg (20%) en Justitie (40%). In alle drie groeit het aantal jongeren met een ljb en gedragsproblematiek of psychiatrische stoornis.

Zorgaanbod

Van oudsher valt de zorg voor mensen met een ljb onder de VG-sector. Deze biedt zowel intramurale als extramurale AWBZ-zorg aan mensen met een IQ <70. Jongeren met een IQ tussen de 70 en 85 liepen vaak vast in de reguliere Jeugdzorg en jeugd-GGZ en kunnen tegenwoordig terecht in een van de 22 Orthopedagogisch Behandelcentra (OBC). Deze bieden zorg aan zo'n 10.000 kinderen en jongeren van 4-23 jaar met een ljb in combinatie met ernstige gedragsproblematiek. Het zorgaanbod van de OBC en kinderdagcentra voor gehandicapten is breed: van ambulante hulp en dagbehandeling tot pleegzorg en residentiële zorg. Sinds 2005 staat ook de reguliere hulpverlening (gedwongen en vrijwillig) open voor de doelgroep. Toegang tot de zorg verloopt momenteel als volgt:

- Jeugdzorg via de bureaus Jeugdzorg (BJZ)
- Verstandelijk Gehandicaptenzorg (VG-zorg) via het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)
- Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (jeugd-GGZ) veelal via de huisartsen

Ook het onderwijs heeft speciale voorzieningen voor

lvb-jongeren. Zo zijn er binnen het speciaal onderwijs 'cluster 3'-scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen met een $IQ \leq 60$. Na het voortgezet onderwijs (speciaal onderwijs, praktijkonderwijs of leerwegondersteunend) krijgt een groot deel een Wajong-uitkering en komt in aanmerking voor arbeidsmatige dagbesteding (zie factsheet 2).

Visie

Het Inspectierapport uit november 2010 over gebrekkige indicatiestelling en samenwerking wierp nieuw licht op de zorg aan de doelgroep. Na bijdragen van GGD Nederland en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid over de rol van de jeugdgezondheidszorg bij het signaleren, ondersteunen en zo nodig doorverwijzen, lijkt 'vroegsignalering' inmiddels het sleutelwoord. Niet om te genezen, een lvb gaat immers een levenlang mee, maar wel om de problematiek onder controle te houden. In Amsterdam loopt momenteel een groot onderzoek naar gedragsproblemen in groep twee en drie van het basisonderwijs. Ook elders zijn dergelijke pilots gedaan. Hoogleraar Gehandicapten- en Jeugdzorg Van Nieuwenhuizen pleit net als de koepels voor een systeemgerichte integrale aanpak: levenslang/levensbreed en zorg op maat.

Ondersteuning en vervolgstappen VNG

De VNG informeert gemeenten door het ontsluiten van kennis en best practices van en vóór gemeenten.

Digitale Jeugdzorgwijzer

Gemeenten worden verantwoordelijk voor het brede terrein van de zorg voor jeugd, waaronder de groep met een lichte verstandelijke beperking. In deze handreiking van de VNG staat de zorgvraag centraal, niet het aanbod van de zorginstellingen. Wat regelt u zelf en waarvoor gaat u als gemeente samenwerken? De handreiking bestaat uit vier delen:

- Brochure over zorg en voorzieningen voor kinderen en gezinnen
- Overzicht van jeugdzorgaanbieders in regio en hun aanbod
- Redenen en voorwaarden voor samenwerking
- Tips om de samenwerking te organiseren

Kansen en uitdagingen voor gemeenten

Kansen	Uitdagingen
Huidig zorgaanbod voor lvb-jongeren op veel punten voor verbetering vatbaar	Groot maatschappelijk en financieel risico als gemeenten onvoldoende zijn voorbereid op de stapeleffecten van de maatregelen
Goed moment voor ontwikkeling van een beter en integraal systeem van zorg. Gemeenten krijgen de regie, kennis ligt voor het oprapen	Complexe situatie met name door volgorde veranderingen (AWBZ/Jeugdzorg/Passend Onderwijs/Wet werken naar Vermogen) in combinatie met forse bezuinigingen
Belangrijk dat gemeenten en onderwijs samen een goede visie ontwikkelen op de aansluiting tussen gemeentelijke en onderwijskundige ondersteuning	Gemeenten krijgen geen regie over het aanbod van ondersteuning in het onderwijs, daar gaan de scholen zelf over

2 Arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk

Door de decentralisatie van delen van de AWBZ naar de Wmo krijgen gemeenten per 2013 een compleet nieuwe taak: de arbeidsmatige dagbesteding (een vorm van 'extramurale begeleiding') aan mensen met zeer uiteenlopende aandoeningen en beperkingen. Tegelijkertijd verscherpt het kabinet de toegangseisen voor de sociale werkvoorziening (Wsw) en komen er minder beschutte arbeidsplekken. Als antwoord op deze ontwikkelingen adviseert de commissie Toekomst en Transitie Sociale Werkvoorziening om beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding aan elkaar te verbinden.

Huidig aanbod

Het werk in de arbeidsmatige dagbesteding en de beschutte Wsw is deels vergelijkbaar: licht productiewerk (sorteren, inpakken), productie en verkoop van ambachtelijke producten. De infrastructuur is echter versplinterd. Er zijn landelijk 93 Sw-bedrijven, terwijl een veelheid aan organisaties vanuit 32 regio's uiteenlopende vormen van arbeidsmatige dagbesteding aanbiedt (van zeer specialistisch tot regulier en van kleine zorgboerderij tot grote zorginstelling). Het aanbod voor mensen met een verstandelijke en psychiatrische beperking wordt bovendien vaak gescheiden van elkaar georganiseerd. Zo kan één gemeente drie vergelijkbare werkplaatsen tellen, die bij dezelfde werkgevers concurreren om opdrachten, stages en plaatsingen.

De begeleiding vanuit de verschillende organisaties gaat ook steeds meer op elkaar lijken. De begeleiding in de dagbesteding is primair sociaal-emotioneel, maar richt zich in toenemende mate op (bemiddeling naar) werk. De primair arbeidsmatige begeleiding in de Wsw vergt door toenemende gedragsstoornissen juist steeds meer persoonlijke aandacht.

Verbinding

Gemeenten kunnen direct aan de slag met de voorbereiding van de verbinding tussen arbeidsmatige

dagbesteding en sociale werkvoorziening. Plaatselijk lopen er al verkenningen naar betere afstemming tussen beide sectoren. De sociale werkvoorziening staat de komende jaren in het teken van herstructurering. Het jaar 2012 is ook het jaar van de voorbereiding op de decentralisatie van de functie begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo. Gemeenten zijn dus vanuit verschillende perspectieven in gesprek met een breed veld van aanbieders. Deze zijn ideaal om te verkennen hoe de sectoren werk en zorg elkaar kunnen versterken in een samenhangend gemeentelijk sociaal beleid.

Aanpak

Een aantal richtlijnen is nuttig bij het tot stand brengen van de verbinding tussen sociale werkvoorziening en zorg. Ten eerste: formuleer als bestuurder(s) een duidelijke opdracht voor een gezamenlijke verkenning op onderdelen. Bundel de kennis vanuit de Wmo en Sociale Zaken en betrek ook Financiën en Economische Zaken. Voer verkennende gesprekken in de zorg. Voor veel gemeenten is dit een onbekend terrein. Om straks een goed beleids- en eventueel inkoopkader op te kunnen stellen, moet je wel eerst weten waarover je praat. Organiseer brede tafels, waarin je verschillende organisaties laat vertellen wat ze doen en wat het oplevert. Schroom ook niet om iets dergelijks te organiseren voor cliënten. Wat zijn eigenlijk hun wensen en mogelijkheden?

Kijk in breder, regionaal verband naar de mogelijkheden. Veel gemeenten kennen al een regionale Sw-organisatie. De arbeidsmatige dagbesteding is ook vaak bovenlokaal georganiseerd. Verken met buurgemeenten welke kansen bovenlokale inkoop of samenwerking heeft. Ook kun je afspraken maken over het gezamenlijk opzetten van een projectorganisatie.

Kansen en uitdagingen voor gemeenten

De transitie biedt de mogelijkheid om zaken anders in te richten, maar tegelijkertijd zijn er flinke uitdagingen.

Kansen	Uitdagingen
Samenhangend en breed gemeentelijk sociaal beleid, transparant voor burgers/gebruikers	Veel afstemming, intern en extern. Verbinden van verschillende gemeentelijke terreinen
Meer efficiency door clusteren infrastructuur (gebouwen, vervoer etc.) en functies/ dienstverlening	Is er een serieuze businesscase te maken? Moet het ondersteuningsaanbod zichzelf terugverdienen of moet er geld bij?
Mogelijkheid om ondersteuning zowel wijkgericht, lokaal als regionaal aan te bieden	Meerdere gemeenten moeten het eens worden over de aanpak. Zorgen voor voldoende (en voldoende diverse) werkzaamheden. Huidige schaalgrootte van het aanbod zeer divers.
Sw en zorgaanbieders kunnen van elkaar leren en het ondersteuningsaanbod kwalitatief verbeteren	Onderhandelingen met soms grote aanbieders. Heb je als gemeente voldoende inkoopkracht?
Kans om kritisch naar het bestaande aanbod te kijken en innovaties door te voeren	Scherp formuleren wat je doelen zijn en daarbij aanbieders zoeken
Burgers komen 'uit hun hokjes' en krijgen meer aansluiting met de samenleving	Kun je alle doelgroepen bij elkaar zetten? Welke begeleiding hoort daarbij?

Ondersteuning en vervolgstappen VNG

De VNG werkt aan een visienotitie over arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk waarin we bovenstaande elementen verder uitwerken. Deze is dit voorjaar beschikbaar. Daarnaast ontwikkelen de Transitiebureaus Begeleiding en Werken naar Vermogen een handreiking over verbindingen tussen Wwv en Wmo.

Daarin wordt ook een businesscase opgenomen over het verbinden van arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk Wsw.

Raadpleeg ook:

- Visieboekje Wmo
- CIZ voor aantallen
- Transitiebureau VNG-vws
- Website VNG

3 Vervoer van doelgroepen

De decentralisaties hebben gevolgen voor de vervoerstaken van gemeenten. Gemeenten zijn al nu verantwoordelijk voor leerlingen-, Wsw- en Wmo-vervoer. Daar komen de vervoerscomponent van de huidige AWBZ-functie Begeleiding en vervoer in het kader van de jeugdzorg bij. De nieuwe vervoerstaken zijn complex. Zo hebben zorginstellingen cliënten uit verschillende gemeenten en gaan niet alle inwoners van een gemeente naar dezelfde instelling. Ook neemt de totale vervoersstroom toe. Samenwerking en bundeling zijn de sleutelwoorden. Hier wordt al het nodige onderzoek naar gedaan. Deze factsheet geeft een kort overzicht van de ontwikkelingen per decentralisatie.

AWBZ-begeleiding

Momenteel zijn de AWBZ-instellingen verantwoordelijk voor het vervoer van cliënten met vervoersindicatie, die daar ondersteunende of activerende begeleiding ontvangen. Het gaat om jongeren en ouderen met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking of met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Een bijzondere groep zijn de geestelijk gehandicapte jongeren die doordeweeks overdag naar een instelling en in het weekend naar logeerhuizen gaan. De komende jaren wordt met de AWBZ-functie Begeleiding ook de vervoerscomponent gedecentraliseerd naar gemeenten. In 2013 zijn gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe instroom. Vanaf 2014 geldt dit voor alle cliënten met een indicatie extramurale begeleiding. Gemeenten hebben verschillende opties:

- Zorg inkopen mét vervoer. Instellingen blijven het vervoer naar de dagbesteding organiseren.
- Zorg inkopen zónder vervoer. Gemeenten organiseren zelf het vervoer naar de dagbesteding.
- Het vervoer organiseren met vrijwilligers.

Als consequentie van de eerste optie zullen gemeenten proberen lagere kosten af te dwingen om zo de door het Rijk al ingeboekte besparing te behalen. Bij optie twee raken de instellingen de aansturing op het

vervoer kwijt. Momenteel bereidt het KpVV een brochure voor ter ondersteuning van de decentralisatie van het AWBZ-vervoer, vooral gericht op gemeenten. Deze moet voor de zomer klaar zijn. Een factsheet 'Decentralisatie AWBZ-vervoer' is al gereed. Deze vindt u op www.vng.nl/begeleiding. Kies rechtsboven: Uitgelicht/Transitiebureau.

Jeugdzorg

Onder de verzamelnaam jeugdzorg valt ook het werk van de Bureaus Jeugdzorg, die momenteel onder verantwoordelijkheid van de provincies en stadsregio's opereren. De komende jaren wordt de hele sector gedecentraliseerd naar gemeenten. Een voorlopige tijdsplanning zou kunnen zijn dat de ambulante hulp overgaat in 2014 en de overige onderdelen in 2016. In crisissituaties plaatsen Bureaus Jeugdzorg kinderen uit huis in pleeggezinnen of instellingen, vaak op grote afstand van het ouderlijk huis. Van daar gaan de kinderen naar school, maar ook naar medische centra etc. is vervoer nodig. Ook als Jeugdzorg de voogdij overneemt, is de organisatie verantwoordelijk voor (het regelen van) vervoer.

Wsw-, Wmo- en leerlingenvervoer

Werknemers van de sociale werkvoorziening kunnen op dit moment zo nodig gebruikmaken van aangepast woon-werkvervoer. Leerlingenvervoer is de term voor vervoer onder verantwoordelijkheid van gemeenten van leerlingen naar basisscholen, speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Leerlingen van het regulier voortgezet onderwijs met een handicap komen ook in aanmerking voor (bekostiging van) vervoer naar school. Dit is vaak 'aangepast vervoer' met busjes of taxi's. Sommige leerlingen krijgen via de AWBZ begeleiding tijdens het vervoer.

De trend in het leerlingenvervoer is meer maatwerk, zoals vervoer naar individuele stageadressen in het voortgezet speciaal onderwijs. Naast het vervoer van groepen naar vaste adressen komt er steeds meer individueel vervoer naar verschillende locaties. De effecten van het passend onderwijs op het leerlingenvervoer zijn nog onduidelijk. Het aantal kinderen dat naar speciaal onderwijs gaat zal waarschijnlijk afnemen, maar dat geldt niet voor het totale aantal zorgleerlingen. Doorgaans is deze groep aangewezen op leerlingenvervoer.

Wmo-vervoer

Wmo-vervoer is bedoeld voor maatschappelijke participatie van mensen die door hun beperking niet met het openbaar vervoer kunnen reizen. Vaak gaat het om sociaal-recreatief vervoer via een collectief vervoersaanbod, zoals regiotaxi of deeltaxi. Voor het bovenregionaal vervoer van mensen met een mobiliteitsbeperking (Valys) is vooralsnog het Rijk verantwoordelijk. Dit betreft reizen buiten vijf OV-zones vanaf het woonadres door mensen die recht hebben op Wmo-vervoer, een Wmo-rolstoel of scootmobiel, een gehandicaptenparkeerkaart of een OV-begeleiderskaart. Vanaf

april 2013 start het Rijk met de nieuwe aanbesteding. Volgens de staatssecretaris van VWS kan dit vervoer in de toekomst echter beter onder de verantwoordelijkheid van gemeenten vallen.

Bundeling en samenwerking

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor uiteenlopende vervoerstypen. Dit vraagt om een vorm van bundeling. Dit kan op verschillende niveaus in de keten, zoals gezamenlijke inkoop, indicatiestelling en/of uitvoering. In de uitvoering kan dit betekenen dat verschillende doelgroepen samen in een voertuig reizen. Een andere optie is 'volgtijdig' combineren. Dan vervoeren dezelfde voertuigen en chauffeurs gedurende de dag achtereenvolgens verschillende doelgroepen afzonderlijk.

De publicatie 'Samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer' van het KpVV geeft een uitgebreid overzicht van de mogelijkheden en resultaten van enkele pilots. Ook een aantal nieuwe projecten (lokale vormen van bundeling) komt aan bod. Zodra er meer bekend is over wetgeving etc. wordt de brochure aangepast.

4 Opeenstapeling van maatregelen

Het kabinet neemt vele maatregelen in het sociale domein, vaak in combinatie met forse bezuinigingen. Dit heeft gevolgen voor de gemeentelijke budgetten, voor ondersteuning van zorgleerlingen in het onderwijs. Ook raakt het burgers direct in de portemonnee door lagere uitkeringen, toeslagen etc. Voor uitspraken over inkomens- en gedragseffecten voor individuele burgers en gezinnen is echter op dit moment nog onvoldoende informatie beschikbaar. Op basis van een overzicht van de maatregelen blijkt al wel dat een aantal huishoudtypen te maken krijgt met opeenstapeling (cumulatie) van maatregelen. Huishoudens met een uitkering en hoge zorgkosten worden extra kwetsbaar. Voor deze bijdrage is mede gebruik gemaakt van de quickscan van Ecorys en Nicis in opdracht van de G32.

Huishoudtypen

Zeven huishoudtypen krijgen het meest te maken met opeenstapeling van de kabinetsmaatregelen:

- gezinnen afhankelijk van de Wwb met volwassen inwonende kinderen
- ouders met kinderen met een lichte verstandelijke handicap
- ouders met kinderen met psychische en gedragsproblematiek
- ouders met arbeidsongeschikte kinderen
- gezinnen met hoge zorgkosten
- werkende ouders met jonge kinderen
- gezinnen met inburgeraars

Gemeenten dienen zich te realiseren dat de effecten van generieke maatregelen, zoals hogere zorgpremies, pakketversoberingen en aanpassingen in de huur- en zorgtoeslagen hierbij niet zijn meegenomen. Ook de aanpassingen die gemeenten zelf doen in het pakket armoedebeleid zijn hierin niet meegenomen.

Inkomenseffecten

De grootste inkomenseffecten zijn te verwachten bij huishoudens met een of meer bijstandsuitkeringen,

werkende minima met kinderen die gebruik maken van zorg- en welzijnsvoorzieningen en bij huishoudens met multiproblematiek. Huishoudens met een uitkering en hoge zorgkosten worden extra kwetsbaar. Zij kunnen te maken krijgen met stapeling van de wijzigingen in de Wajong, Wsw, AWBZ, Wmo en jeugdzorg, hogere zorgpremies en eigen bijdragen, pakketversoberingen en lagere zorgtoeslagen. Voor niet-uitkeringsgerechtigden daalt het gezinsinkomen niet direct, maar gaat door hogere eigen bijdragen en lagere zorg-, kind- of huurtoeslagen wel het besteedbare inkomen omlaag. Ook dit kan doorwerken naar de schuldhelpverlening, het gemeentelijk armoedebeleid en de bijzondere bijstand. Om de cumulatie van inkomenseffecten voor kwetsbare groepen zoals chronisch zieken, gehandicapten en ouderen te verzachten, trekt het kabinet via het gemeentefonds structureel € 90 miljoen extra uit voor de bijzondere bijstand. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering en verdeeld via de maatstaven bijstandsonvangers en huishoudens met een laag inkomen.

Huishoudtoets

De nieuwe huishoudtoets voor bijstandsgerechtigden kan leiden tot eerder zoeken en accepteren van werk, maar ook tot juist stoppen met werken (vooral bijbaantjes) zodat de uitkering (van gezinsleden) niet omlaag gaat. Inwonende volwassen jongeren (met werk of uitkering) zullen om dezelfde reden eerder op zichzelf gaan wonen, of -in fraudegeval- len- doen alsof. De introductie van de huishoudtoets zal het aantal nieuwe bijstandsuitkeringen beperken. In ongeveer 18.000 huishoudens (cijfers SWZ) zal de uitkering worden stopgezet, omdat het inkomen van inwonende jongeren gaat meetellen.

Kinderen

Door opeenstapeling van bezuinigingen op inkomensondersteuning voor huishoudens met kinderen, lijdt deze groep in alle inkomenscategorieën extra

koopkrachtverlies. Het gaat om ingrepen in de kinderbijslag, kindgebonden budget, kinderopvangtoeslag en hogere eigen bijdragen aan de kinderopvang voor werkenden. Daarnaast hebben huishoudens met kinderen vaak een grotere woning en dus meer last van de verlaging van huurtoeslag. Huishoudens met kinderen en een inkomen tussen de 110 en 120% van het wettelijk minimumloon verliezen ook nog eens de gemeentelijke kindertoeslag voor kinderen van 4 tot 18 jaar. Door deze opeenstapeling van landelijke en gemeentelijke bezuinigingsmaatregelen kan de koopkracht van deze huishoudens met meer dan drie procent dalen.

Werkenden

Ook werkenden en vooral 'werkende armen' (met kinderen) behoeven aandacht. Weliswaar niet vanwege lagere uitkeringen, maar de groep krijgt wel te maken met algemene maatregelen zoals de bezuiniging op de kinderopvang, hogere ziektenkostenpremies en een hoger eigen risico. Door de maatregelen in de kinderopvang (beperking van de kinderopvangtoeslag tot de gewerkte uren) kunnen deze huishoudens er ruim € 100 per maand op achteruit gaan. Voor Wtcg-tegemoetkomingen geldt voortaan een inkomensgrens van € 31.200. Daarnaast ontvangt een aantal huishoudens een lagere zorgtoeslag en kan de groep door verlaging van de inkomensnormering van 120%/110% naar 110% minder gebruikmaken van lokale inkomenson-

dersteuningsregelingen. Een huishouden net boven het minimuminkomen met kleine kinderen tussen 0-4 jaar wordt extra kwetsbaar vanwege bijkomende stijgende huren, lagere huurtoeslag en hogere woonlasten.

Inburgeraars

De regering wil inburgeraars zelf laten betalen voor hun inburgering, zo nodig met gebruik van een sociaal leenstelsel. Niet voldoen aan de inburgeringsplicht leidt, uitzonderingen daargelaten, tot intrekking van de verblijfsvergunning. De totale kosten voor het inburgeringstraject verschillen van persoon tot persoon, de examenkosten van € 230 zijn vaak slechts een fractie ervan. Dit kan leiden tot hogere en problematische schulden. De exacte effecten voor gemeenten zijn echter nog niet duidelijk, behalve dat inburgeraars uit zicht kunnen raken en de investeringen van de laatste jaren weggegooid geld zijn.

Ondersteuning en hervolgstappen VNG

In de Bestuursafspraken is afgesproken dat indien een onvoorziene cumulatie van maatregelen uit de bestuursafspraken een specifieke groep onbedoeld onevenredig treft, betrokken overheden met elkaar in overleg treden. De VNG houdt de vinger aan de pols voor onvoorziene cumulatie-effecten voor specifieke groepen, maar nadrukkelijk ook voor gemeenten.

5 Regionale samenwerking

Het gemeentelijke sociale terrein is volop in ontwikkeling. De Wet werken naar vermogen en de stelselwijziging van de jeugdzorg leiden tot ingrijpende veranderingen in het takenpakket. Verder moeten er goede afspraken komen om voorzieningen van gemeenten en onderwijs voor de ondersteuning van kwetsbare jongeren goed op elkaar te laten aansluiten. Samenwerking tussen gemeenten kan een goede oplossing zijn om de nieuwe en bestaande taken kwalitatief goed uit te voeren, tegelijkertijd kosten in de hand te houden en kwetsbaarheid van processen te verminderen. Samenwerken is natuurlijk niet nieuw. Ook op de beleidsterreinen waar nu de grote decentralisaties op stapel staan, doen gemeenten al het nodige op bovenlokaal niveau. Denk aan de jeugdgezondheidszorg (regionale GGD-organisaties) en de samenwerkingsverbanden op het terrein van werk en inkomen (gemeenschappelijke sociale diensten, Sw-bedrijven en dergelijke). Deze factsheet behandelt per nieuwe wet de redenen en mogelijkheden voor samenwerking.

Wet werken naar vermogen

De invoering van deze wet vereist op verschillende schaalniveaus goede samenwerking tussen werkgevers en gemeenten. Vooral op regionaal niveau gebeurt er veel. Dat is vaak de schaal waarop:

- werkgevers personeel zoeken
- het UWV actief is voor het aan de slag helpen van werkzoekenden
- de uiteindelijke match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt plaatsvindt

UWV en gemeenten richten zich dus vaak op dezelfde werkgevers in de regio. Afstemming van de lokale en (sub)regionale werkgeversdienstverlening tussen gemeenten onderling en tussen UWV en gemeenten is daarom onmisbaar om mensen aan het werk te helpen en te houden.

Jeugd

In het kader van de stelselwijziging jeugdzorg is

het belangrijk dat gemeenten voor alle vormen van residentiële zorg en specialistische zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek op bovenlokaal niveau afspraken maken over de financiering van deze zorg. In de bestuursafspraken 2011-2015 staat zelfs dat gemeenten voor deze taken bovenlokale afspraken moeten maken. Deze moeten een jaar voordat de nieuwe wet in werking treedt (naar verwachting per 1 januari 2015) gereed zijn, zodat ze op 1 januari 2015 daadwerkelijk operationeel zijn. Als gemeenten onderling niet tijdig goede afspraken maken, kan het Rijk ingrijpen. In eerste instantie gebeurt dat via overleg met de VNG, waarin wordt bekeken welke stappen er nodig zijn om de afspraken alsnog voor elkaar te krijgen. Voor alle vormen van niet-residentiële zorg en specialistische zorg voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek zijn bovenlokale over de financiering van de zorg weliswaar niet verplicht, maar wel noodzakelijk. Omdat doelgroepen soms erg klein zijn en er vaak specialistische kennis nodig is, geldt voor alle bovengenoemde taken dat gemeenten deze beter in samenwerking kunnen oppakken dan allemaal afzonderlijk. Voor de werkzaamheden van de huidige Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) sluiten gemeenten bij voorkeur aan bij de regionale Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld.

Wet passend onderwijs

Het kabinet heeft de regio's voor de samenwerkingsverbanden in het onderwijs vastgesteld. Zowel voor het voortgezet als voor het primair onderwijs zijn er 76 regio's, die grotendeels samenvallen. Per regio dienen gemeenten een 'op overeenstemming gericht' overleg te voeren met het samenwerkingsverband van onderwijsorganisaties. In dit overleg dient het ondersteuningsplan opgenomen te worden. In dit document geeft het samenwerkingsverband aan hoe de ondersteuning van zorgleerlingen vorm krijgt én

hoe de aansluiting met gemeentelijke zorg en ondersteuning vormgegeven wordt. Dit ondersteuningsplan moet op 1 mei 2013 naar de Inspectie van het Onderwijs worden gestuurd.

Ondersteuning en vervolgstappen VNG

Slim Samenwerken

Dit VNG-project richt zich onder andere op het uitwisselen van kennis, ervaring en praktijkvoorbeelden over gemeentelijke samenwerking. De VNG zorgt voor ondersteuning; de eigen inzichten zijn leidend bij de keuze en inrichting van bovenlokale oplossingen. 'Best practices' en 'lessons learned' van bestaande regionale samenwerking worden opgehaald en onder de aandacht gebracht. Zo wordt het makkelijker om samenwerking op te starten of aan te sluiten bij verbanden die al in ontwikkeling zijn.

Samenwerkingsoverzichten decentralisaties

Deze samenwerkingsoverzichten brengen goede voorbeelden van samenwerking rond de decentralisaties in beeld en geven inzicht in de ontwikkelingen per regio. In december 2011 is de eerste uitvraag gedaan naar werkgeversdienstverlening voor Werken naar ver-

mogen. Medio 2012 volgt bestuurlijk overleg over de voortgang van regionale werkgeversdienstverlening. De resultaten voor de samenwerking rond de jeugdzorg staan op www.vng.nl. Daarbij is er ook aandacht voor de relatie met de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden in het onderwijs.

Regionale procesondersteuning

De VNG vindt het belangrijk dat u gebruik kan maken van de informatie en kennis over bovenlokale samenwerking die gemeenten zelf al in huis hebben. In samenwerking met de provinciale afdelingen organiseren we regionale bijeenkomsten waar we bestuurders informeren over actuele ontwikkelingen en waar u kennis en ervaring kunt delen. Vragen die voor alle gemeenten interessant zijn, verspreiden we uiteraard breder.

Ondersteuning op verzoek

Bij vragen en problemen rond samenwerking kunt u ook gebruikmaken van gerichte ondersteuning. De VNG werkt aan een 'decentrale helpdesk' met ervaringsdeskundigen die op verzoek hun expertise in uw gemeente of regio inzetten.

6 Organisatie en bedrijfsvoering

Door de decentralisaties groeit niet alleen het gemeentelijk takenpakket. Zo stijgen de inkomsten uit het gemeentefonds met circa € 9 miljard op een totaal van zo'n € 17 miljard. Het aantal Wmo-verstrekingen verdubbelt en wordt bovendien veel complexer. In bedrijfsmatig opzicht is dit niet 'meer van hetzelfde': een dergelijke schaa sprong eist herziening van gangbare werkwijzen. Bij de compleet nieuwe jeugdzorg-taken is 'meer van hetzelfde' al helemaal geen optie. Bouwen we daar door op de organisatieprincipes van het gemeentelijk jeugd beleid, inclusief de CJG? Of haken we aan bij de aanpak van de provincies? En hoe sluiten we, vanwege de stelselherziening voor passend onderwijs, aan op de samenwerkingsverbanden aldaar? Deze factsheet geeft geen compleet overzicht van nieuwe organisatieconcepten, maar belicht wel een aantal opties.

Samenhang

Samenhang aanbrengen tussen jeugd, werk en zorg is in de nieuwe situatie eigenlijk geen vrijblijvende keuze meer. De decentralisaties richten zich immers grotendeels op burgers die op al deze fronten ondersteuning nodig hebben. Zo krijgen jongeren met een lichte verstandelijke beperking begeleiding vanuit de Wmo (nu nog AWBZ) om zo lang mogelijk in het gezin te blijven. Tegelijkertijd moet de gemeentelijke ondersteuning aansluiten op de ondersteuning in het (passend) onderwijs. Gemeenten doen er dus goed aan deze groep samenhangend te benaderen. Dat heeft belangrijke voordelen voor de burger (overzicht, één aanspreekpunt) én voor gemeenten: kostenbesparing door zaken te combineren en in elkaar te schuiven. Ook bij de back office valt te besparen door bundeling van vergelijkbare werkprocessen voor jeugd, zorg en werk. Denk bijvoorbeeld aan de beoordeling en afhandeling van aanvragen, beschikkingen en het inschakelen van specialistische (medische, ergonomische) deskundigheid. Of aan het opzetten van procedures voor geldelijke verstrekkingen (inclusief de verant-

woordingsprocedures) en klachten en bezwaren.

Samenvattend zijn drie hoofdredenen om naar de eigen organisatie te kijken:

- de aanzienlijke groei van het takenpakket
- streven naar een samenhangende aanpak voor de burger
- bundeling van vergelijkbare processen in de back-office

Organisatieconcepten

a. Inkoopmodel

Het is bijna onmogelijk om als gemeente inhoudelijk deskundig te worden op alle nieuwe taken. Dat betekent: nadenken over de relatie met het uitvoerende veld en het meest geschikte inkoopmodel. Een duidelijk waarneembare beweging is die van: 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Gemeenten sturen meer op afstand en laten meer van de uitvoering (in brede zin) aan derden over. Belangrijke vraag is of je voor elke dienst of product (vervoer, rolstoelen, maatschappelijk werk, huishoudelijke hulp, jeugdzorg, ambulante woonbegeleiding) een apart inkooptraject opzet of dat bundelt. Of wellicht per wijk met één hoofdaannemer gaat werken.

b. Toegang en indicering

Centraal staat hier de toedeling van middelen. Hoe zet je die in waar ze echt nodig zijn en hoe organiseer je dat? In feite draait het hier om de beleidsruimte die nieuwe wetgeving biedt, vergelijkbaar met het compensatiebeginsel in de Wmo. Oftewel: het toepassen van de Kanteling (nieuwe werkwijze in de Wmo) op de organisatie. Daarbij verdient ook de inzet van (niet markt-) partijen als het onderwijs, vrijwilligersorganisaties en GGD aandacht. Probeer samen met hen gezamenlijke doelen te stellen. Bij voldoende vertrouwen kunnen gemeenten de toegang tot de zorg ook buitenshuis organiseren, zoals bij het maatschappelijk werk al sinds jaar en dag de praktijk is.

c. Loketten of servicecentra

Lang gold in Nederland (anders dan in bijvoorbeeld Scandinavische landen) het principe dat gemeenten de uitvoering niet zelf in huis halen. Loketten waren dus niet meer dan dat: uitgiftepunten voor voorzieningen die je vervolgens elders haalt. De vraag is of dit uitgangspunt bij de nieuwe schaal van taken en middelen (volledig) overeind blijft. Wellicht loont het nu wel om in de wijken laagdrempelige servicecentra of sociale wijkteams op te zetten waar de burger meteen hulp krijgt bij (eenvoudige) vragen. Ook dit concept wordt al in verschillende gemeenten beproefd.

d. Toekomst van het CJG

Vanuit de visie op het versterken van de context van het opgroeiende kind is het van belang dat het CJG niet alleen de ouders ondersteunt en versterkt, maar ook collectieve ondersteuning biedt aan het onderwijs bij opgroei- en opvoedondersteuning.

e. De gemeentelijke organisatie

Als sluitstuk, of juist als voorwaarde voor bovenstaande veranderingen, zullen veel gemeenten ook de eigen organisatie opnieuw bezien. Inhoudelijke keuzes staan hierbij centraal: wordt 'participatie' het centrale doel,

of juist 'gezondheid en zelfredzaamheid'. Elke keuze vraagt om heroriëntatie: projectorganisatie of sectorenmodel, wijkgerichtheid etc.

Ondersteuning en vervolgstappen VNG

Transitieorganisaties

Drie afzonderlijke transitieorganisaties belichten de organisatorische aspecten van de decentralisaties, zowel per decentralisatie als in samenhang. Denk aan handreikingen, modellen en bijeenkomsten over bijvoorbeeld de administratieve organisatie, accountability, ICT, wijkgerichtheid, en regionale samenwerking. Voor de onderwerpen informatiehuishouding en bestuurskracht werkt de VNG nauw samen met KING.

De VNG wint advies in bij diverse gemeentelijke gremia zoals de landelijke verbanden van directeuren in het sociaal domein, de vereniging van gemeentesecretarissen, KING etc.

Rijksniveau

De VNG zal landelijke belemmeringen voor efficiëntere organisatievormen aankaarten bij het Rijk (wet- en regelgeving, financiën, toezicht en verantwoording).

7 Opdrachtgeverschap

De drie decentralisaties bieden kansen om op lokaal niveau de eigen kracht en het sociale netwerk van burgers aan te spreken. Juist op lokaal niveau kunnen we verbindingen leggen tussen de diverse vormen van zorg en dienstverlening in het gemeentelijk takenpakket. De uitdaging voor gemeenten is om samen met (zorg)aanbieders de ondersteuning voor zowel werk, zorg als jeugd doelmatiger en effectiever te organiseren. Dit betekent een efficiëntere inzet van middelen, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering. Oftewel: goed en eenduidig opdrachtgeverschap. De VNG wil gemeenten hierbij graag ondersteunen.

Modellen

Een model voor opdrachtgeverschap biedt duidelijkheid, ook voor aanbieders. Zij kunnen zich zo beter voorbereiden en goed toegerust de dialoog met gemeenten aangaan over de invulling van hun taken en rollen in het proces. Dat gaat immers veel verder dan het opstellen van een offerte voor een mogelijk contract. Gemeenten zullen het opdrachtgeversmodel vaak in samenspraak met (zorg)aanbieders en cliëntenorganisaties willen vormgeven, toegespitst op de specifieke lokale omstandigheden. De veronderstelling is dat de drie transities elkaar op onderdelen, inhoud en in processtappen kunnen overlappen. Ervaringen en zienswijzen zullen dus (gedeeltelijk) herbruikbaar zijn voor de verschillende transities. Desalniettemin zijn modellen altijd een vereenvoudiging van de werkelijkheid. Door de complexe materie en doordat de situatie per gemeente verschilt, zal de praktijk allerlei combinatievormen laten zien. De uitdaging is om het opdrachtgeverschap zo veel mogelijk vanuit dezelfde processtappen vorm en inhoud te geven en om werkwijzen en ervaringen met opdrachtgeverschap zo veel mogelijk te delen en te combineren.

Beleidskeuzes

Binnen de drie transities spelen vele thema's die raakvlakken hebben met elkaar en met het thema op-

drachtgeverschap. Er zijn aspecten die te maken hebben met de relatie tussen de gemeente en de aanbieders en die terugkomen bij alle drie de transities. Denk bijvoorbeeld aan de juridische titel 'publiekrechtelijke subsidie' versus 'privaatrechtelijke overeenkomst', wel of niet aanbesteden en hoe, concurrentiestelling, zelf doen of uitbesteden, één contract voor een hele doelgroep of met alle lokale aanbieders samenwerken, samenwerken met andere gemeenten bij de inkoop, samenloop met andere dienstverlening uit andere regimes etc. Om de rol van opdrachtgever goed in te vullen, dienen gemeenten verschillende beleidskeuzes te maken en nieuwe processen te organiseren. In het opdrachtgeversmodel komen alle relevante facetten van het opdrachtgeverschap en de onderlinge samenhangen aan de orde. Het opdrachtgeversmodel is als het ware de kapstok waaraan alle thema's, vraagstukken en oplossingsrichtingen worden opgehangen.

Vraagstukken

Belangrijke vraagstukken rond opdrachtgeverschap zijn bijvoorbeeld vraaganalyse, aanbodanalyse, toekenningsbeleid en opdrachtgeverbeleid. Het opdrachtgeversbeleid beschrijft hoe het opdrachtgeverschap wordt ingevuld. Het gaat hier om onderwerpen als de beoogde ondersteuning (de prestatie) per (sub) doelgroep, clustering van segmenten, samenhang met opdrachtgeverrelaties op andere beleidsterreinen, wijkaanpak en samenhang met andere aanbieders in bijvoorbeeld het welzijnsdomein, samenwerking met andere gemeenten, invulling regierol gemeente, inkoop- of subsidie, ketenbenadering en integratieondersteuning, aantal aanbieders, vrijwillige of professionele ondersteuning, aard van de relatie met aanbieders, wijze van bekostigen, relatie met arbeidsmarkt, fasering en implementatiekwesaties, dialoog met aanbieders.

Uitwerking

Bij de uitwerking staan het verordeningproces en het

tactisch opdrachtgeverschap centraal. In het tactisch opdrachtgeverschap gaat het om inkoop- of subsidieproces, uitwerking van de stappen in het inkoop-/aanbestedings-/subsidieproces, perceelindeling, de dialogen met aanbieders, niveau van uitwerking van specificatie van de prestatie (indicatoren), voor prestaties, duur van de overeenkomst, uitwerking bekostiging en incentives. Operationeel opdrachtgeverschap betreft de dagelijkse gang van zaken, zoals de inrichting van het werkproces van de match tussen cliëntbehoefte en (al dan niet) een gecontracteerd of gesubsidieerd ondersteuningsarrangement.

Monitoring en toezicht

'Monitoring en toezicht, administratie en control' omvat de afspraken met aanbieders over het monitoren van de prestaties en het bijbehorende toezicht, over welke informatie hiervoor nodig is, op welke wijze informatieverstrekking plaatsvindt, de wijze waarop bijstelling plaatsvindt gedurende de looptijd van overeenkomsten en hoe de monitoring georganiseerd wordt (waaronder escalatie, voortgangsbewaking op niveau van contractmanagement/tactische of beleidsmatige/strategische sturing).

Vijfstappenmodel

Om het opdrachtgevermodel in te vullen, zullen gemeenten en aanbieders in de regel een aantal stap-

pen doorlopen. Om gemeenten en aanbieders een handvat te bieden in het gestructureerd nalopen van alle aspecten hebben we vijf stappen geformuleerd waarin alle relevante processen van het opdrachtgevermodel terugkomen. In iedere stap is zowel de rol van de opdrachtgever (gemeente) als die van de aanbieder beschreven. Onderstaande figuur toont alle stappen die in dit hoofdstuk zijn uitgewerkt.

Voor de drie transities kunnen deze stappen waar mogelijk tegelijkertijd gezet worden volgens hetzelfde recept (dat ook bruikbaar is wanneer het niet gelijktijdig kan).

Ondersteuning en vervolgstappen VNG Handreiking Opdrachtgeverschap

Bovenstaande thema's en onderdelen zijn nu uitgewerkt in een handreiking voor de decentralisatie van de AWBZ-functie begeleiding naar de Wmo. De handreiking Opdrachtgeverschap is opgesteld in opdracht van het Transitiebureau Begeleiding van VWS/VNG en opgesteld door Significant. De VNG zal de hier ontwikkelde 'kapstok' gebruiken en waar mogelijk ook geschikt maken voor de transities jeugd en werken naar vermogen. Zo ontstaat er een samenhangende gereedschapskist op het terrein van opdrachtgeverschap voor gemeenten en aanbieders.

8 Decentralisaties en informatievoorziening

Met de drie decentralisaties – Jeugd, Wmo en Werken naar vermogen – krijgen gemeenten er de komende jaren nieuwe omvangrijke taken bij. De complexiteit van de uitvoering binnen gemeenten zal fors toenemen. Bovendien gaan de drie decentralisatieoperaties gepaard met flinke bezuinigingsdoelstellingen.

Vanwege de overlap tussen de drie operaties en de doelgroepen hebben veel gemeenten aangegeven de uitvoering van de drie decentralisaties met elkaar te zullen verbinden.

De overheveling van taken naar de Wmo en de bundeling van wetten in de Wet werken naar vermogen zijn voorzien om op 1 januari 2013 in te gaan. De decentralisatie Jeugd moet op 1 januari 2016 zijn afgerond.

De tijd dringt om de informatievoorzieningen ter ondersteuning van de gedecentraliseerde taken te regelen.

Om te bepalen welke informatievoorziening precies nodig is, moeten gemeenten de volgende vragen beantwoorden:

- Hoeveel gegevens willen gemeenten over de betrokken cliënten verzamelen om de gedecentraliseerde taken uit te kunnen voeren? Past dit binnen de privacyregels?
- Welke gegevens hebben gemeenten nodig om effectief te kunnen sturen op de uitvoering van de nieuwe taken?
- Welke gegevens zijn nodig om te kunnen bepalen of de gewenste effecten zijn gerealiseerd?

Bestuurlijke keuzes

Het is maatschappelijk zeer ongewenst dat partijen in de jeugdsector of maatschappelijke ondersteuning langs elkaar heen werken. Het gaat om kwetsbare

burgers. Het kan het niet zo zijn dat kinderen in gevaar komen, omdat overheidsorganisaties elkaar niet goed informeren. Aan de andere kant is de privacy-bescherming een belangrijk goed. Mag de overheid tot 'achter de voordeur' informatie over de doelgroep verzamelen?

De antwoorden op deze vragen zijn in de eerste plaats politieke en bestuurlijke afwegingen. Voor de uitvoering van de decentralisaties jeugd, Wmo en Werken naar vermogen zullen de gemeenten in VNG-verband een gemeentelijk standpunt formuleren. Dit standpunt zal de VNG gebruiken in de lobby naar de politiek en departementen om aan te geven welke gegevens gemeenten nodig hebben en waar de grenzen van informatiegebruik liggen.

Uitvoeringstoetsen

Om de gevolgen voor de informatievoorziening in beeld te brengen, wordt voor alle drie de decentralisaties een bestuurlijke en informatiekundige uitvoeringstoets gedaan. Dit is in de Bestuursafspraken 2011-2015 vastgelegd.

Op basis van de uitkomsten kan vervolgens worden bepaald welke informatie / ICT-projecten voor elk van de decentralisaties uitgevoerd moeten worden. Hierbij worden tevens de voorzieningen betrokken die nu al in gebruik zijn en te zijner tijd gemigreerd worden.

Praktisch beginnen

De overdracht naar de Wmo en de Wet Werken naar Vermogen gaan al op 1 januari 2013 in. Op korte termijn moeten er veel praktische zaken geregeld worden. Wat is de omvang van de toekomstige doelgroep? Hoe is die samengesteld? Hoe worden de dossier vanuit de Awbz overgedragen naar de gemeenten? Hoe gaan de rekenregels voor de loondispensatie eruit zien? De inzet van de gemeenten is om

De inzet van de gemeenten is om gezamenlijk deze punten op te pakken. De VNG en de Transitiebureaus zullen u hierbij ondersteunen.

Bewustwording en kennisdeling

Ook dit jaar organiseert de VNG weer een aantal e-awareness bijeenkomsten. Deze inspirerende bijeenkomsten zijn gericht op bestuurders en beleidsdirecteuren. Het doel is om het bewustzijn over informatievraagstukken te vergroten en de reeds aanwezige kennis bij gemeenten te delen. De e-awareness bijeenkomsten zullen in het teken staan van de komende decentralisaties. Over de data en locaties van de bijeenkomsten, en het programma zullen we u op korte termijn nader informeren.

Denk met ons mee

Om als VNG goed aan te kunnen sluiten op waar lokaal reeds aan wordt gewerkt, roepen we uw gemeente op actief deel te nemen aan de bijeenkomsten die de VNG in het kader van de decentralisaties en informatiebeleid organiseert. Daarnaast is het van belang dat gemeenten meedenken en meewerken aan de verkenning van de bestuurlijke vragen en aan de uitvoeringstoetsen. Wilt u op de hoogte blijven, meedenken of input leveren? Stuur een e-mail naar het VNG Informatiecentrum: informatiecentrum@vng.nl en wij nemen contact met u op.

